

2018. aasta prantsuse keele rahvusvaheliste DELF *scolaire* eksamite analüüs

Anu Lutsepp
Prantsuse keele peaspetsialist

Alates 2013. aastast korraldab SA Innove rahvusvaheliselt tunnustatud prantsuse keele DELF *scolaire* eksameid, mis on suunatud prantsuse keelt võõrkeelena õppijatele.

DELF *scolaire* eksamite sihtgrupp on põhikoolide ja gümnaasiumide õpilased. Õpilastel on võimalik valida A1-, A2-, B1- ja B2-taseme eksamite vahel, neist kahte viimast (B1- ja B2-taseme eksameid) tunnustatakse ühtlasi ka võõrkeele riigieksamina. DELF *scolaire* eksami tulemust võib kool soovi korral arvestada ka koolieksamina või selle osana.

Järgnevas analüüsis esitatakse 2018. aastal DELF *scolaire* eksamitel (edaspidi DELF eksamid) osalenute üldised andmed ja tulemused, tuues B1- ja B2-tasemete juures esile gümnaasiumilõpetajate eksamitulemused.

DELF eksamite lühikirjeldus

Tabel 1. DELF A1, A2, B1, B2 eksamite osad ja ajaline kestus

	Ülesannete lahendamiseks ette nähtud aeg minutites				Maksimaalne punktisumma kõikidel eksamitel
	DELF A1	DELF A2	DELF B1	DELF B2	
Kuulamine	20	25	25	30	25
Lugemine	30	30	35	60	25
Kirjutamine	30	45	45	60	25
Rääkimine	10* + 5-7	10* + 6-8	10* + 15	30* + 20	25
Kokku					100 punkti

*ettevalmistusaeg

Kõik neli DELF eksamit koosnevad neljast võrdse kaaluga osast, millest igaüks annab 25 punkti: kuulamine, lugemine, kirjutamine ja rääkimine. Kõigil eksamitel

kehtivad samad soorituspiirid – eksam loetakse sooritatuks kogutulemusega 50 punkti sajust ja minimaalne tulemus igas eksamiosas on viis punkti. Seega ei tohi positiivse lõpptulemuse saamiseks ühegi eksamiosa tulemus jääda alla viie punkti, isegi kui kogutulemus ületab 50 punkti. Eksaminandil, kelle kogutulemus on 57 punkti, kuid nt kuulamises jäi tema tulemuseks neli punkti, loetakse eksam mittesooritatuks. Sama kehtib eksaminandi kohta, kes puudub näiteks suuliselt eksamilt, kuigi teiste eksamiosade kogusumma ületaks lävendi.

DELF eksamite lühikirjeldused asuvad SA Innove kodulehel riigieksamite materjalide all.

2018. a DELF eksamitel osalenute üldandmed

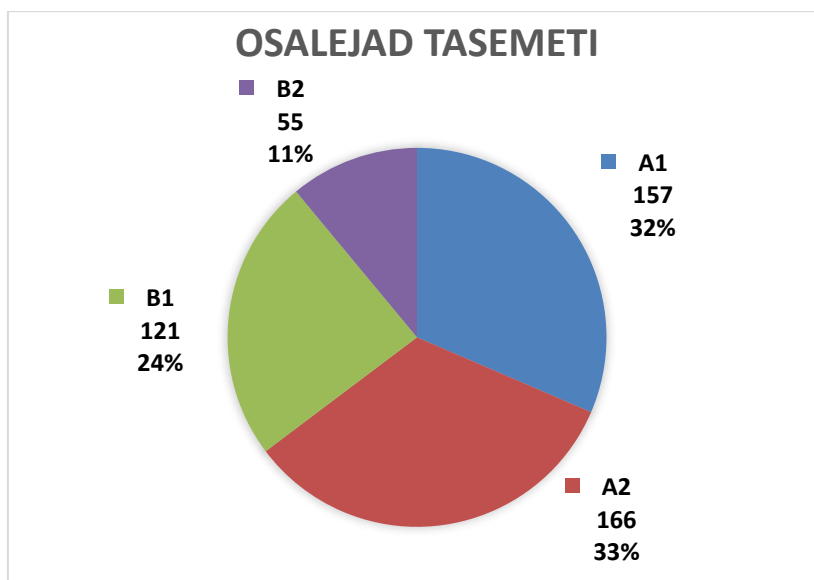
2018. aastal **registreerus** DELF eksamitele kõigi tasemete peale kokku **514** 6.–12. klassi õpilast 22 koolist. Eksamitel **osales** kokkuvõttes **499** eksaminandi.

2018. aastal osalesid DELF eksamitel Tallinna Gustav Adolphi Gümnaasium (77 õpilast), Rocca al Mare Kool (73 õpilast), Tallinna Inglise Kolledž (63 õpilast), Tallinna Ehte Humanitaargümnaasium (55 õpilast), Tartu Descartes'i Kool (46 õpilast), Tallinna 21. Kool (43 õpilast), Tallinna Vanalinna Hariduskolleegeium (40 õpilast), Tallinna Prantsuse Lüsteum (23 õpilast), Tartu Hugo Treffneri Gümnaasium (22 õpilast), Tallinna Euroopa Kool (21 õpilast) ja Tallinna Laagna Gümnaasium (18 õpilast).

Alla 10 õpilasega olid esindatud Tallinna Reaalkool, Tartu Erakool, Tallinna 32. keskkool, Viimsi Keskkool, Miina Härma Gümnaasium, Tartu Tamme Kool, Tartu Täiskasvanute Gümnaasium ja Tartu K. J. Petersoni Gümnaasium.

Esmakordselt osalesid DELF eksamitel Kool 21. sajandil MTÜ - Haabersti Vene eragümnaasiumi (1 õpilane), Läähemaal Ühisgümnaasiumi (2 õpilast) ja Tallinna Humanitaargümnaasiumi (1 õpilane) õpilased.

DELF eksamid toimusid Tallinnas (428 eksaminandi) ja Tartus (84 eksaminandi).

Joonis 1. 2018. a eksamitel osalenud eksaminandide jaotus tasemeti

2018. a registreerus DELF eksamitele 11 õpilast vähem kui 2017. aastal, samas tõusis mõne eksaminandi võrra realselt osalenud õpilaste arv (494 õpilast 2017. aastal, 499 õpilast 2018. aastal). Eksaminande oli eelneva aastaga võrreldes vähem ennekõike A2-taseme eksamil (2017. aastal 177 ning 2018. aastal 166 õpilast). A1- ja B1-tasemel jäi osalejate arv 2017. aastaga võrreldes enamvähem samaks, erinedes 1-2 õpilase võrra. B2-tasemel kasvas osalejate arv 38 eksaminandilt 2017. aastal 55 eksaminandini käesoleval aastal.

Eksaminandide hulk muutus ka osalevate koolide lõikes. Näiteks võib tuua Tallinna 21. Kooli, kus 2017. aastal osales eksamitel 15, ent 2018. aastal juba 43 õpilast. Samuti tõusis kooli üldist õpilaste arvu silmas pidades osalejate arv oluliselt Tallinna Euroopa Koolis (2017. aastal üheksa ja 2018. aastal 21 eksaminandi). Osalejate arv vähenes aga Vanalinna Hariduskolleegiumis (66 eksaminandi 2017. aastal, 40 eksaminandi 2018. aastal) ja Tallinna Prantsuse Lütseumis (38 eksaminandi 2017. aastal, 23 eksaminandi 2018. aastal).

Eksaminandide hulga kõikumine tasemeti ja kooliti on seletatav keeleõppeks kuluva ajaga kahe eksami vahel, sest ühest õppeaastast enamasti ei piisa, et jõuda näiteks A2-tasemelt B1-tasemele, veelgi enam aega on vaja B2-tasemeni jõudmiseks. Ühelt keeleoskuse tasemelt teisele liikumise aeg on ühtlasi õppijatel erinev, sõltudes peale kooli õppekeskkonna ka nende algsest keeleoskustasemest, võimetest, õpioskustest ja motivatsioonist. Osalejate arvu tõus kooliti võib aga olla

seotud ka esmase positiivse eksamikogemuse omandamisega, mis julgustab nii õpilasi, õpetajaid kui ka kooli järgmistel eksamisessioonidel aktiivsemalt osalema.

Tabel 2. 2018. a DELF eksamitel osalemine

Tase	Registreerus	Osalet	Puudus	Sooritas	Ei sooritanud	Sooritusprotsent
A1	163	157	6	149	8	94,9%
A2	171	166	5	158	8	95,18%
B1	125	121	4	118	3	97,5%
B2	55	55	0	51	4	92,7%
Kokku	514	499	15	476	23	95,39%

Eksamitelt puudus kokku 15 registreerunut. Koolidest saadud tagasiside põhjal olid puudumiste põhjused enamasti seotud terviseprobleemide või vajadusega osaleda erinevatel õpilaste endi jaoks prioriteetsematel spordi- ja huviala võistlustel.

Eksami edukaks sooritamiseks seatud nõudeid ei täitnud 23 õpilast ehk umbes 5% eksaminandidest, mida on eelmise aastaga võrreldes veidi vähem: 2017. aastal ei sooritanud eksamit positiivsele tulemusele 7% osalenutest.

Kõigil neljal tasemel ületas 2018. aastal eksami valideerimiseks vajaliku lävendi rohkem õpilasi, kui eelmisel aastal (2017. aastal vastavad näitajad A1-tasemel 93,7%, A2-tasemel 92,1%, B1-tasemel 95% ja B2-tasemel 92,1%).

Tabel 3. 2018. a DELF eksamitel osalenute arv klassiti

	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl	10. kl	11. kl	12. kl	KOKKU
Õpilasi	34	58	108	77	52	97	74	499
Tase								
A1	29	40	46	9	2	27	4	157
A2	5	17	59	36	10	24	15	166
B1		2	2	31	36	27	23	121
B2			1		3	19	32	55

Tabel 3 näitab seost valitud keeleoskustaseme ja klassi vahel. A1-taseme eksami valinud õpilased käisid valdavalt 6.-8. klassis. 6. ja 7. klassis sooritasid A1-taseme eksami prantsuse keelt nii A- kui B-keelena õppijad, 8. klassis peamiselt B-keelena õppijad. A2-taseme eksami valisid enamjaolt aga 8. ja 9. klassi õpilased, kelle seas oli nii A-, B- kui ka C-võõrkeelena (alustanud näiteks 7. klassis) prantsuse keele õppijaid. A-keele õppijad peaksid 6. klassi lõpuks jõudma A2.1 tasemele. Ilmselt soovivad paljud neist aga pigem A1-tasemel nõ. kindla peale välja minna selle asemel, et juba A2-taseme eksamit katsetada.

Gümnaasiumiastmes on A1- ja A2-taseme eksamite sooritajad ennekõike õpilased, kellele prantsuse keel on kolmas või teatud juhtudel ka neljas koolis õpitav võõrkeel. On näha, et 10. klassis alustanud õpilased sooritavad A1-taseme eksami pigem 11. klassi lõpus. Mitmel juhul on see tingitud sellest, kuidas võõrkeele tunnid on õppeaasta peale kursustena ära jaotatud, ehkki tundide arvu poolest võiks A1-tase olla saavutatav ka 10. klassi lõpuks. Teise võõrkeelena õppijad (alustanud põhikoolis) sooritavad 10.-11. klassis A2-eksami tõenäoliselt selleks, et valmistuda gümnaasiumi lõpus B1-taseme eksami sooritamiseks.

B1-taseme eksamit sooritatakse peaaesjalikult alates 9. klassist. Vastavalt riiklikule õppekavale jõuavad 9. klassi lõpuks B1-tasemele prantsuse keelt esimese võõrkeelena õppijad (A-võõrkeeles hea/väga hea õpitulemus B1.1/B1.2 ja

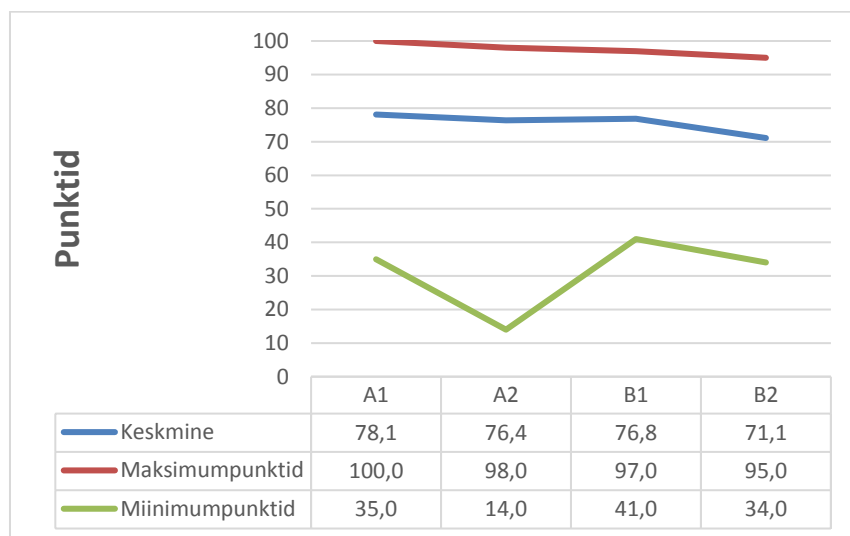
rahuldav A2.2). Samuti sooritavad antud eksamit 10. klassi õpilased, kellel on seeläbi võimalik üks riigieksam varakult ära teha või kes soovivad valmistuda B2 eksamiks gümnaasiumi lõpus.

B2-taseme eksamil osalesid tavapäraselt ennekõike 11. ja 12. klassi õpilased, sest lisaks keelepädevusele nõuab antud eksami sooritamise ka muid oskusi, mis ei pruugi ka väga hea võõrkeeleskuse korral noorematel õpilastel olla veel piisavalt välja arenenud (nt. arutlemis- ja argumenteerimisoskus).

Võimalus valida, millisel tasemel eksam sooritada, motiveerib õpilasi oma keeletaset ise analüüsima ning oma keelelise arengu vastu huvi tundma. Oluline roll on siin õpetajatel, kes saavad nii riiklikust õppekavast kui ka konkreetse õpilase võimetest ja vajadustest lähtuvalt viimasele sobivat eksamit soovitada, ehkki lõpliku otsuse langetab alati õpilane ise.

Ka koolil on võimalik tänu DELF eksamitele õpetamisele/õppimisele teatud määral tagasisidet saada ning tulemustest lähtuvalt õpiprotsessi kohta järeldusi teha. DELF eksamite tulemusi saab kasutada nii keeleoskustaseme fikseerimiseks klassis/kooliastmes, uute eesmärkide püstitamiseks kui ka muudatuste sisseviimiseks õpiprotsessi. Mitmes koolis saab DELF eksamil saadud tulemust arvestada ka kokkuvõtva hindena (nt arvestus, kooli lõpueksam).

DELF 2018. a. eksamite tulemused

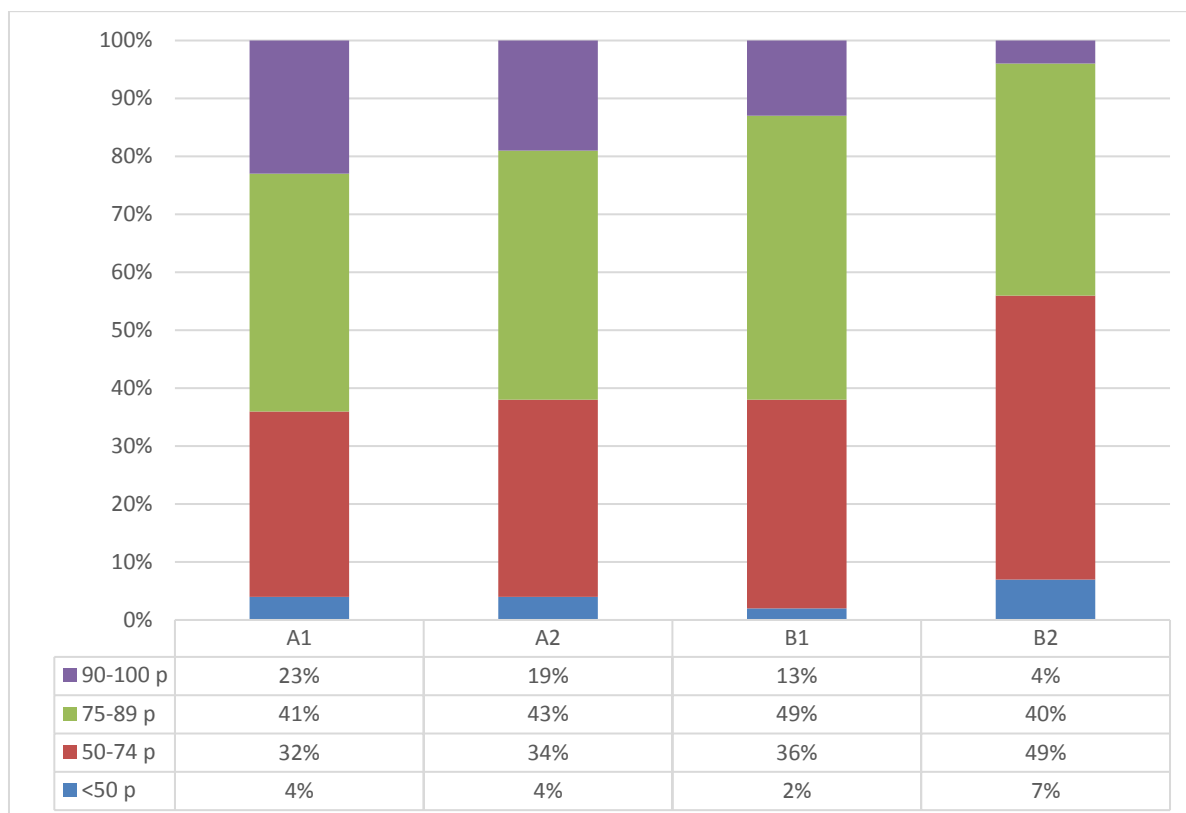
Joonis 2. DELF 2018. a. eksamite tulemused

Joonis 2 näitab seost erinevate tasemete eksamite ja tulemuste vahel. Keskmine läheneb kõigil neljal tasemel oluliselt maksimumpunktidele, mis näitab, et enamus õpilasi valis oma tasemele jõukohase eksami. Nii keskmised tulemused kui maksimumpunktid kahanevad üldiselt sõltuvalt eksami raskusastme kasvamisest, ehkki B1-taseme keskmine tulemus oli 2018. aastal A2-taseme omast veidi kõrgem.

B2-tasemel, kus nõuded keeleoskusele on juba suhteliselt kõrged, on keskmine tulemus 71,1 punkti (ühtlasi kõrgeim keskmine 2015. – 2017. aasta lõikes) ja maksimumpunktide arv 95/100 igati positiivne saavutus, isegi kui see on neljast eksamist kõige madalam.

A-taseme eksamite näitajad erinevad teineteisest u. 2 punkti võrra, kusjuures A1-taseme keskmine tulemus on 2017. aastaga võrreldes ligi 4% kõrgem, samas kui A2-tasemel on vastav näitaja kahe aasta võrdluses veidi madalam (2017. aastal 77,3).

B-taseme eksamite näitajad erinevad üksteisest ligi 6 punkti. Võrreldes 2017. aastaga, on B1-taseme keskmine tulemus u 3% kõrgem, samas kui maksimumpunktid on jäänud samaks. B2-tasemel on 2017. aastaga võrreldes eksamite keskmine tulemus tõusnud u. 1% võrra, samuti on kõrgem saadud punktide maksimum (88/100 p. 2017. aastal, 95/100 p. 2018. aastal).

Joonis 3. DELF 2018. a eksamite tulemuste jaotus

Tulemuste jaotuse (joonis 3) põhjal on näha, et üldiselt valisid õpilased endale jõukohase eksami. Samuti langes kõigil neljal tasemel 2017. aastaga võrreldes 1-2 protsendipügala võrra mitte-sooritanute (lõpptulemus <50/100 p või ühes osaoskuses <5/25 p.) osakaal.

Väga hea tulemuse (90-100/100 p) saavutanute arv kasvas ennekõike märkimisväärselt A1-tasemel (23% 2018. aastal võrreldes 6%-ga 2017. aastal), mille puhul võib eeldada, et kõrgema tulemuse saavutanud eksaminandid oleksid olnud võimelised sooritama juba ka järgmise taseme eksamit. On näha, et A1-eksamit tuldi lisaks eksamikogemuse saamisele tegema ka head tulemust silmas pidades. A2-tasemel püsisid näitajad 2017. aastaga võrreldes üsna sarnased, erinedes vaid 1-2% võrra.

B1-tasemel joonistusid eelneva aastaga võrreldes erinevused mõneti selgemalt välja. Võrreldes 2017. aastaga tõusis mainitud tasemel heale (75-89 p) ja väga heale (90-100 p) tulemusele eksami sooritanute protsent (2017. a näitajad vastavalt 41% ja 8%) ning lisaks juba ülal mainitud mitterahuldava tulemusega

eksami sooritanute osakaalule, langes ka rahuldava tulemuse saanud eksaminandide osakaal (2017. a vastav näitaja 47%).

B2-tasemel sooritas üks eksaminand tulemuse, mis ületas esmakordselt Eestis korraldatud DELF eksamite ajaloos 90 p künnise. Võrreldes 2017. aastaga (37%) tõusis veidi (3%) ka hea tulemuse (75-89 p) saavutanute osakaal ning langes rahuldava tulemuse (50-74 p) saanud eksaminandide protsent (2017. aastal 55%).

B1-taseme eksamitulemustega seotud näitajad sarnanesid käesoleval aastal pigem A-taseme kui B2-eksami omadega. Enamus (üle 60%) õpilasi saavutas A1-, A2- ja B1- tasemel tulemuse, mis ületas 75 p, samas kui B2-tasemel oli suurem rahuldavale tulemusele (riikliku õppekava järgi B2.1 tasemele) eksami sooritanute osakaal.

2018. aastal oli A1-tasemel kaks ning A2-tasemel üks eksaminand, kelle eksamitulemused ületasid küll lävendi (>50 p), aga kes puudusid suuliselt eksamilt ning kelle eksam loeti seetõttu mitte-sooritatuks. Õpetajatelt saadud tagasiside põhjal puuduti osaoskuse eksamilt ennekõike tervislikel põhjustel.

B1-tasemel oli ka üks eksaminand, kelle tulemus ületas lävendi ning kes osales nii kirjalikul kui suulisel eksamil, ent ei kogunud ühes osaoskuses piisavat arvu punkte osaoskuse valideerimiseks, mistõttu jäi ka eksam sooritamata.

Tabel 4. 2018. a DELF eksamitel taset mittesaavutanute (lõpptulemus <50 punkti või <5 punkti osaoskuses) arv klassiti

	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl	10. kl	11. kl	12. kl
Õpilasi	33	58	106	76	51	96	74
Tase							
A1	3	0	3	0	0	0	0
A2	0	2	3	5	0	0	0
B1		0	0	1	2	0	1
B2			0		0	4	0
Kokku	3	2	6	6	2	4	1
% koguarvust klassis	9%	3%	6%	8%	4%	4%	1%

Tabelite 3 ja 4 andmete kõrvutamise lubab analüüsida ka taset mittesaavutanute andmeid.

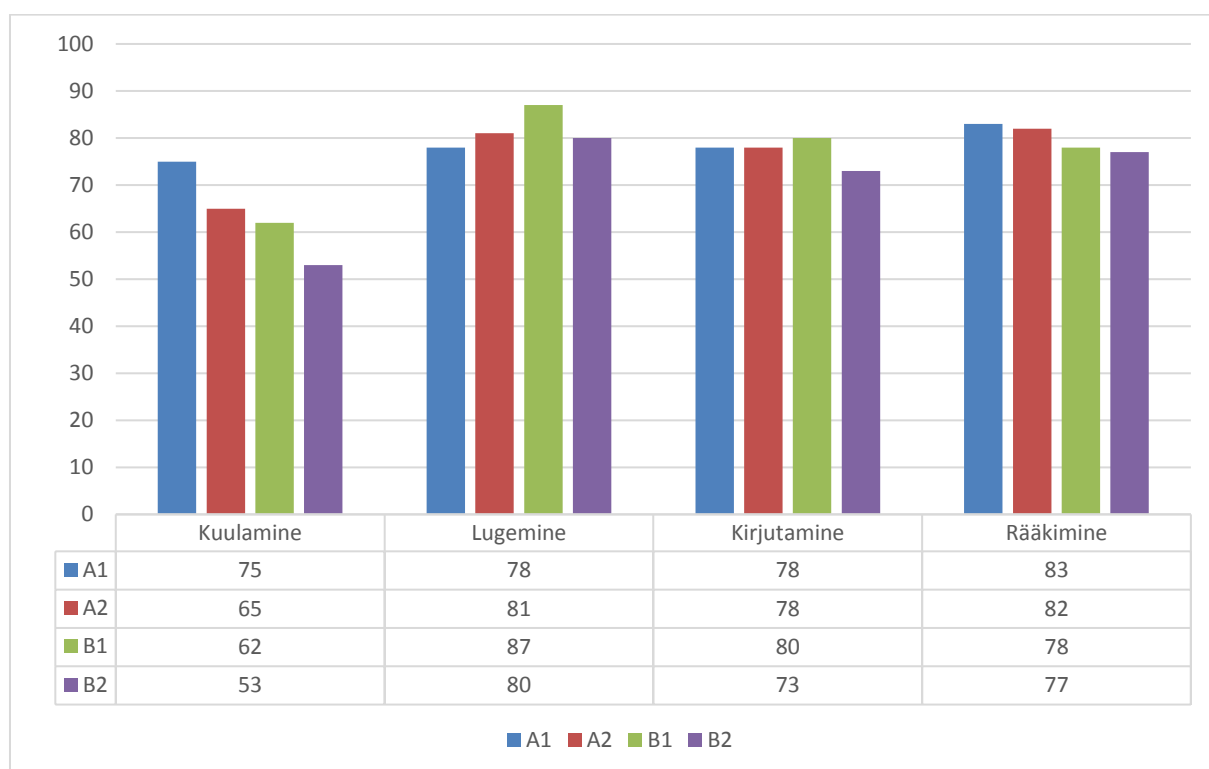
Eksaminande, kes eksamit positiivsele tulemusele ei sooritanud, oli protsentuaalselt küll enim 6. klassis A1-tasemel, ent kolmest mittesooritanust kaks polnud tervislikel põhjustel saanud osaleda suulisel eksamil. Nende ülejäänud osaoskustes kogutud punktisumma lubab aga eeldada, et osaluse korral, oleksid nad eksami valideerimiseks vajaliku punktisumma kätte saanud.

9. klassi puhul võib aga eeldada, et mõni õpilane katsetas A2-taseme eksami sooritamist liiga vara (C-keel, alustanud 7. klassis). Samas tuleks positiivsena välja tuua 9. klassis B1-taseme eksami sooritanute tulemused, kus isegi ainus mittesooritaja ületas kogutud punktisumma järgi lävendi, ent ei saavutanud kahjuks eksami valideerimiseks vajalikku tulemust ühes osaoskuses.

B2-eksam osutus ennekõike raskeks 11. klassi õpilastele, samas kui 12. klassis ületasid nõutud lävendi kõik mainitud eksami sooritanud eksaminandid. 11. klass annab võimaluse ennast B2-tasemel proovile panna, samas on riskiaste madalam, sest aasta pärast võib tulemuse parandamiseks sama taseme eksamit uuesti sooritada või otsustada hoopis inglise keele riigieksami kasuks.

Õpilased, kes lävendit ei ületanud, said sarnaselt teistele tagasisidet oma keeleoskusele (tulemused osaoskustes). Ehkki täpsed tulemused edastatakse vaid õpilastele endile, on õpetajatel oluline roll viimaste nõustamisel ja juhendamisel edasise õpiprotsessi kujundamiseks. Õpilastele võiks seetõttu pakkuda ka võimalust oma tulemused individuaalselt õpetajaga läbi arutada. Viimase viie aasta eksamikogemuste põhjal saadud suuline tagasiside õpetajatelt viitab sellele, et võimalus sooritada DELF eksameid jooksvalt ning andes õpilastele endile vastutus otsustada, millisel tasemel nad ennast proovile panna soovivad, on tõstnud õpimotivatsiooni ning osavõtlikkust oma keelilise arengu kaardistamise suhtes.

DELF-eksamite tulemused osaoskuste kaupa

Joonis 4. DELF 2018. a. eksamitulemuste keskmised osaoskuste kaupa

Osaoskuste puhul on näha, et enim raskusi valmistas 2018. aastal juba harjumuspäraselt kuulamisosa, kus keskmine lahendus jäi nii A2-, B1- kui B2 tasemel alla 70 punkti. Samas tõusis nii A1- kui ka B2-tasemel kuulamisosa keskmine tulemus 2017. aastaga võrreldes ligikaudu 11 punkti võrra. A2- ja B1-

tasemetel vastavad näitajad veidi langesid (2017. aastal vastavalt 67 ja 63 punkti).

Sarnaselt eelmisele aastale, mõjutas kuulamisosa ennekõike just B2-taseme eksaminandide lõpptulemust, jäädes keskmiselt lahendatavuselt teistest osaoskustest vastavalt 20-27 punkti madalamaks. Samas vähenes võrreldes 2017. aastaga antud aspektis vahe B2- ja teiste tasemete vahel. B-tasemetel võivad kuulamisosas takistuseks saada juba küllaltki nõudliku sisuga autentsete tekstid, ent kõigil neljal tasemel võib oletada, et endiselt on raskusi just autentsete kuulamissituatsioonide loomisega õpiprotsessi jooksul. B2-tasemel mängib olulist rolli ka tõsiasi, et ühte kahest kuulamisülesandest on võimalik kuulata vaid korra. Raskusi võib tekitada ka ülesandehühiste ebapiisav mõistmine või piisavalt välja arendamata jäänud õpistrateegiad.

B1- ja B2-tasemel osutus traditsiooniliselt kõige paremini lahendatavaks lugemisosa, samas kui A-tasemetel jäi seal keskmine tulemus alla ennekõike suulisele eneseväljendusele.

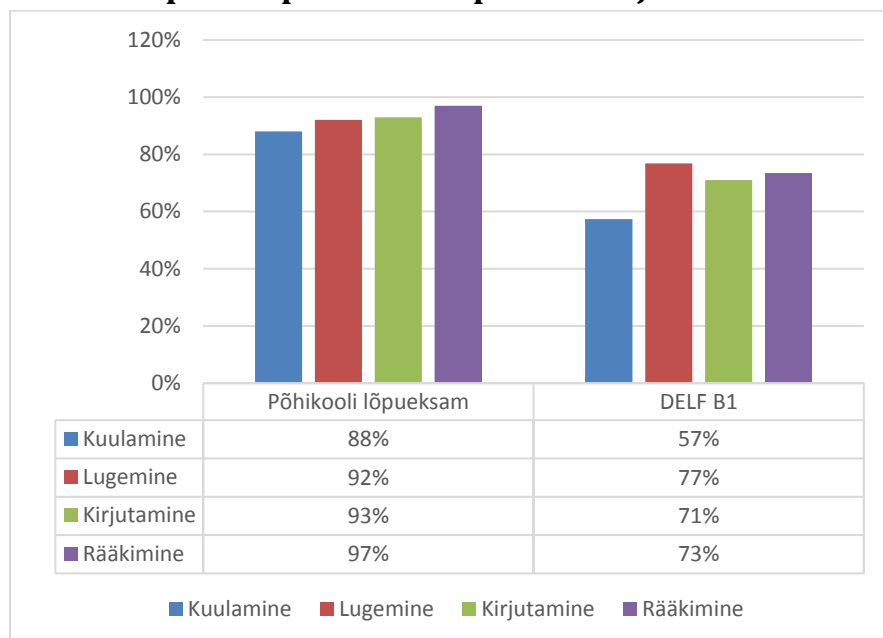
Positiivselt tõuseb kõigil neljal tasemel esile ka suuline osa, kus keskmised tulemused jäid 77-83 punkti vahele, andes tunnistust eksaminandide heast ettevalmistusest. Ehkki ka suuline eksam eeldab eksaminandidelt tasemele vastavat suulisest kõnest arusaamisoskust, siis näib, et vesteldes tekitab see neile vähem raskusi, kui kuulamisosas. Ühe põhjusena võib ka siin ära tuua piisavalt välja kujunemata õpistrateegiad, mis on vajalikud kuulatavast tekstist olulise info mõistmiseks. Samuti on suulise eksami käigus eksaminandidel võimalik intervjuerijalt täpsustusi küsida, paluda küsimust korrata või ümber sõnastada. Kaasa aitavad ka näoilmed ja žestid. Näib aga, et tundides pannakse üha suuremat rõhku õpilaste suulise eneseväljenduse arendamisele

Põhikoolilõpetajate eksamitulemused

Prantsuse keel on hetkel ainus Eestis õpetatav võõrkeel, mille puhul on õpilastel võimalik oma keeletaset rahvusvaheliste eksamite raames tasuta testida ka juba põhikoolis. Vastavalt riiklikule õppekavale peaksid õpilased A-võõrkeeles põhikooli lõpuks jõudma B1 tasemele ning B-võõrkeeles A2-tasemele. Hetkel kasutuses olev põhikooli lõpueksami formaat on seejuures suunatud ennekõike A-võõrkeele õppijatele (hinne „hea/väga hea“ B1.1./B1.2, hinne „rahuldav“ A2.2.).

2018. aastal osales kohalikul SA Innove poolt koostatud prantsuse keele põhikooli lõpueksamil kuus õpilast kahest koolist (2017. aastal vastavalt neli õpilast neljast koolist), kusjuures kolm neist olid eelnevalt (eelmisel või samal aastal) sooritanud ka DELF B1 eksami. DELF eksamite vastu tundis samas huvi 77 põhikoolilõpetajat. Neist 31 sooritasid B1-taseme eksami (vt. tabel 3). Huvi DELF B1 eksami vastu oli seega kordades suurem, kui kohaliku prantsuse keele põhikooli lõpueksami vastu, hoolimata sellest, et rahvusvahelist keeleeksamit pole hetkel võimalik põhikooli lõpetamiseks vajaliku eksamisoorituseks arvestada.

9. klassi õpilaste põhikooli lõpueksami ja DELF B1 eksami tulemused

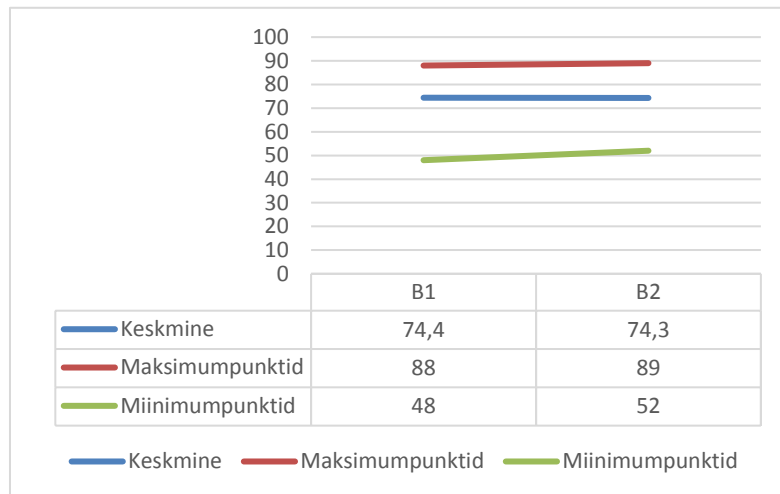
Joonis 5. Põhikoolilõpetajate keskmised tulemused osaoskuste kaupa

Vaadates joonist, hakkavad esimesena silma põhikooli lõpueksami oluliselt kõrgemad keskmised (kuulamisosas on kahe eksami vahe üle 30%). Oluline on

siinkohal rõhutada, et põhikooli lõpueksami valivad igal aastal vaid mõned üksikud õpilased, kes on ka muidu prantsuse keeles väga tugevad ning soovivad põhikooli lõpetada väga heade tulemustega. Seetõttu ei anna prantsuse keele põhikooli lõpueksam tagasisidet selle kohta, milline on 9. klassi lõpus prantsuse keele tase üldiselt. DELF eksamite puhul on osalejate pilt kirjum. Näiteks oli 2018. aastal DELF B1-taseme sooritajate seas õpilasi viiest erinevast koolist, nende seas suur hulk prantsuse keelt B-võõrkeelena õppijaid, kelle eksamitulemused jäid madalamaks, ent kes ometi ületasid lävendi, samas kui põhikooli lõpueksamit sooritavad reeglina vaid A-võõrkeele õppijad.

Gümnaasiumilõpetajate eksamitulemused

Gümnaasiumilõpetajaid osales erinevatel tasemetel kokku 74 (vt. tabel 3), neist 23 õpilast B1 ja 32 õpilast B2 eksamil (2017. aastal kokku 58 eksaminandi, neist 27 B1 ja 21 B2-eksamil). Lisaks 2018. aasta eksamisessioonil osalenud õpilastele, esitas üks abiturient riigieksami valideerimiseks varem sooritatud DELF B2 eksami diplomi.

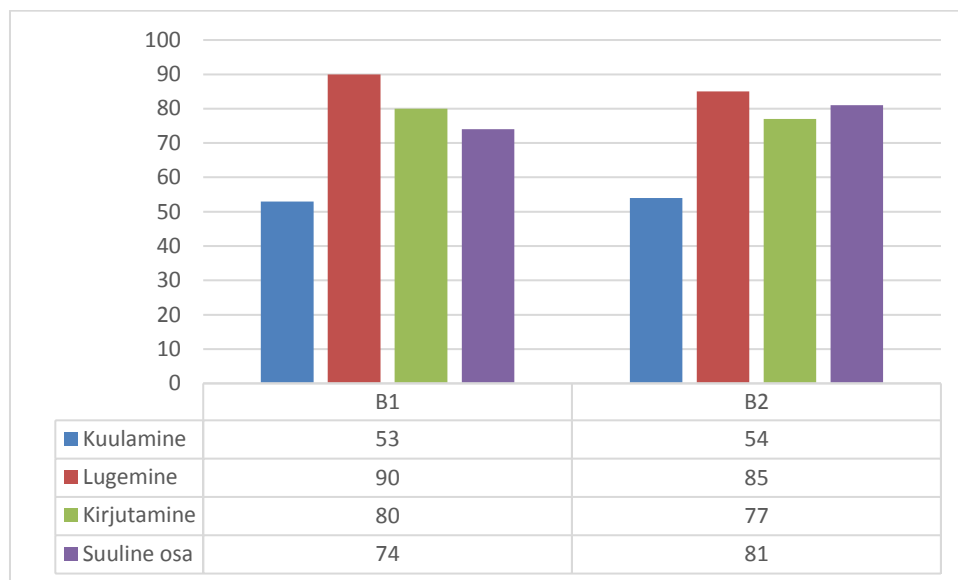

Joonis 6. Gümnaasiumilõpetajate osalus DELF eksamitel

2018. a. gümnaasiumilõpetajate B1 eksami keskmine tulemus oli 74,4 punkti ja B2 eksamil 74,3 punkti (võrdl. 2017. aastal vastavalt 76 ja 73 punkti). B1-taseme saavutas 96% ja B2-taseme 100% eksaminandidest. Arvuliselt väljendatuna teeb see B1-tasemel ühe eksaminandi, kes ei ületanud keeleoskustaseme diplomi saamiseks vajalikku lävendit (vt tabel 4). Kõrget sooritusprotsenti põhjendab

asjaolu, et tegu pole kohustusliku eksamiga ning seda valivad üldjuhul õpilased, kes on oma võimetes küllaltki kindlad ja soovivad ennast proovile panna.

Gümnaasiumilõpetajate eksamitulemuste keskmised osaoskuste kaupa

Joonis 6. Gümnaasiumilõpetajate keskmised tulemused osaoskuste kaupa

Kui üldiselt on tulemuste keskmised võrdlemisi kõrged, torkab eriti B1-taseme puhul silma gümnaasiumilõpetajate kuulamisosa madal keskmine tulemus võrreldes sama osaoskusega kõigi vanuseastmete lõikes (võrdl. Joonis 4). Samuti jäi B1 eksamil kõne all olevas osaoskuses keskmine tulemus 11 punkti madalamaks kui 2017. aastal. Veidi kõrgemat keskmist lahendatavust võime kuulamisosas täheldada ka käesoleva aasta põhikoolilõpetajate puhul, ehkki ülejäänud osaoskustes saavutasid abiturientid siiski kõrgemaid tulemusi (vt. joonis 5). Ennekõike näeme aga tugevat kontrasti suulise ja kirjaliku teksti mõistmise vahel, kus B1-tasemel on kahe osaoskuse keskmiste vahe suisa 37 punkti.

B2-tasemel olid abiturientide keskmised tulemused kõigis osaoskustes kõrgemad üldistest keskmistest kõigi vanuseastmete lõikes (ehkki kuulamisosas oli vahe minimaalne). 2017. aastaga võrreldes olid aga lugemises, kirjutamises ja rääkimises keskmised tulemused 2-3% madalamad, kuulamises 10% kõrgem.

Kokkuvõte

Suurem osa 2018. aastal osalenud õpilastest sooritas valitud eksami edukalt ning 494 eksaminandist 476 said ka vastavat keeleoskustaset tõendava diplomi. Kokku anti välja A1-tasemel 149, A2-tasemel 158, B1-tasemel 118 ja B2-tasemel 51 diplomit. Viimane, B2-taseme diplom, annab võimaluse jätkata õpinguid Prantsusmaa kõrgkoolides või prantsuskeelsetel õppekavadel ka mujal maailmas.

Kokkuvõttes võib 2018. aasta DELF eksamisesiooni lugeda kordaläinuks. Teist aastat järjest registreerus eksamitele üle 500 õpilase (vrdl 428 osalejat 2016. ja 296 osalejat 2015. aastal), mis viitab sellele, et huvi ja usaldus rahvusvaheliste eksamite vastu on suur. Osalejate arv kasvab ühelt poolt tänu sellele, et prantsuse keele õppimise võimalust pakutakse koolides järjest sagedamini. Loodud on ka süvaõppe klasse. Samuti väärtustavad koolid üha rohkem DELF eksamite tulemusel õpilastele saadavat tagasisidet. Aasta-aastalt osaleb DELF eksamil ka rohkem neid õpilasi, kelle oma koolis prantsuse keelt (soovitud tasemel) üldse ei õpetatagi ning kes on keelt õppinud kas välismaal viibides või mõnes kohalikus keeltekoolis. Nii neile kui teistele, on selgelt motiveerivaks teguriks eksamitelt saadav eluaegse kehtivusega rahvusvaheliselt tunnustatud diplom. Osalejaid on kindlasti lisandunud ka seetõttu, et kui välja arvata gümnasistide poolt sooritatavad DELF B1 ja B2 eksamid, on DELF eksamite näol Eestis tegu võrdlemisi „madala panusega“ eksamitega: õpilased soovivad neil osaleda, et ennast proovile panna ilma suuremaid riske võtmata.

Ehkki kõigi nelja osaoskuse arendamisega tuleks tegeleda paralleelselt ja tasakaalustatult, toob antud lühianalüüs ning tulemuste kõrvutamine eelmiste aastatega selgelt välja vajaduse pöörata läbivalt kõigil neljal tasemel teatud osaoskustele rohkem tähelepanu. Kui lugemises ja suulises eneseväljenduses on Eesti eksaminandid stabiilselt väga tugevad, osutub suulise kõne mõistmine neile endiselt suureks väljakutseks. DELF eksami tulemuste põhjal ei too niisiis suulise eneseväljendusoskuse paranemine tingimata kaasa sama tendentsi suulise kõne mõistmises ning viimane nõuab kindlasti rohkem eraldi tähelepanu.

Prantsuse keel on endisel ainus Eestis õpetatav võõrkeel, milles on võimalik rahvusvahelisi eksameid sooritada juba ka II ja III kooliastmas. Ühtlasi näeme, et ka olukorras, kus DELF eksamiga pole võimalik põhikooli lõpueksamit asendada, otsustavad paljud 9. klassi õpilased pigem esimese kasuks või sooritavad mõlemad.

6.-12. klassini sooritatavad DELF eksamid...

- annavad õpilastele motiveeriva eesmärgi, mille poole püüelda ning paljudel juhtudel (6.-8. klassis) ka esimese eksamikogemus;
- võimaldavad ennekõike õpilastel, aga ka aineõpetajatel ja koolidel saada tagasisidet õpetamise/õppimise tulemuslikkuse kohta;
- aitavad jälgida riiklikus õppekavas sätestatud ning Euroopa keeleõppe raamdokumendil põhinevate õpitulemuste saavutamist kooliastmeti;
- loovad võimaluse tõendada oma keeleõpinguid välismaal tänu rahvusvaheliselt tunnustatud diplomile;
- toetavad elulise õppesisu ja autentsete materjalide kasutamist õpirotsessis;
-

Anu Lutsepp

Prantsuse keele peaspetsialist

SA Innove